

Nr 26.

Av herr **Magnusson, Karl, m. fl.**, om årligt understöd åt förre lotslärningen *S. A. B. Meurling*.

Utav bifogade redogörelse framgår att förre lotslärningen Sture August Bernhard Meurling, Kalmar, den 24 november 1926 under hemfärd från lotsning i en lotsverket tillhörig båt ådrog sig skottsår av så allvarlig beskaffenhet att hans högra ben några år senare måste amputeras ovan knäleden. Även om denna olyckshändelse, vars närmare omständigheter finnas relaterade uti nämnda redogörelse, inträffat under sådana förhållanden att någon juridisk ansvarighet för de skador, Meurling under sin ifrågasvarande tjänstgöring ådragit sig, icke åvilar hans arbetsgivare, kungl. lotsstyrelsen, så synas oss dock omständigheterna i förevarande fall vara så pass ömmande att ett understöd åt Meurling från statens sida anses vara i hög grad motiverat. Det olycksöde, som vid unga år drabbat Meurling under utövande av tjänst, har fullständigt spolierat hans existens och förvärvsmöjligheter. Det kan icke vara förenligt med det ansvar för underlydandes välfärd, som måste åvila staten såväl som varje annan arbetsgivare, att i ett fall som det nu förevarande lämna en anställd utan varje bistånd för återstoden av hans liv.

Vid tidpunkten för olycksfallet åtnjöt Meurling från lotsverket en inkomst av 194 kronor 71 öre i månaden. Därest olycksfallet icke inträffat, skulle Meurling 22 månader senare hava erhållit befordran till extralots; i denna befattning skulle hans förmåner hava uppgått till cirka 252 kronor per månad. Riksförsäkringsanstalten har i yttrande den 9 december beräknat Meurlings invaliditetsgrad efter amputationen till sextio procent. — Den lotslärning, som vid tidpunkten för olycksfallet stod närmast i tur efter Meurling, är numera ordinarie lots med en årsinkomst av 4 500—5 000 kronor per år.

Den ytterligare utredning, som kan vara erforderlig, skall av oss ställas till vederbörande utskotts förfogande.

Med anledning av det ovan anförda få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till Meurling under hans livstid skall utgivas ett årligt understöd av förslagsvis 1 800 kronor.

Stockholm den 18 januari 1939.

Karl Magnusson

i Kalmar.

Axel Mannerskantz.

Ruben Wagnsson.

Redogörelse

för ett förra lotslärlingen Sture August Bernhard Meurling övergången olycksfall och därmed sammanhängande omständigheter:

Meurling, som är född den 24 december 1904, antogs den 1 juli 1919 såsom lotslärling utan styrsedel vid Kalmar lotsplats. Under de därpå följande åren tjänstgjorde Meurling i åtskilliga perioder till sjöss för att inhämta för lotstjänsten erforderlig sjömansutbildning. Efter studier vid navigationsskola avlade Meurling den 8 april 1925 skepparexamen av första klass. Ehuru Meurling vid denna tidpunkt hade tjänstgjort till sjöss under så pass lång tid att han ägt möjlighet att fullfölja sin utbildning med styrmans- och sjökaptensexamen, för att därefter söka sig till handelsflottan, så föredrog han att stanna i lotsverkets tjänst, trots den låga avlöning och krävande tjänstgöringen under utbildningstiden.

Den 24 november 1926 medföljde Meurling i och för sin utbildning en lotsbåt vid lotsning till sjöss av ångaren Koster. Sedan lotsningen slutförts avhämtades lotsarna av en från land kommande lotsbåt fördd av en mästrelots och en extralots. När Meurling under hemfärden skulle sätta sig på en bänk på styrbords sida låg där ett jaktgevär i vägen; för att få plats att sitta på var Meurling därför nödsakad att flytta geväret. I sådant syfte grep han tag i pipan, men hade icke hunnit lyfta geväret många tum från bänken förrän ett skott brann av, som träffade Meurling i högra underbenet. Knäet blev mycket svårt skadat och Meurling nödgades under de närmaste två åren tillbringa inalles cirka ett år å lasarettet samt dessemellan undergå ytterligt besvärlig och smärtsam klinisk behandling. Till följd av sina skador kunde Meurling icke fullgöra sin lotstjänst och erhöi på grund härav avsked ur lotsverkets tjänst den 18 augusti 1927. Då skadornas beskaffenhet under år 1928 gävo Meurling anledning att hoppas att det framtida menet icke skulle bli alltför allvarligt, ägnade han sig åt navigationsstudier och avlade den 25 maj 1928 styrmansexamen. Hans avsikt var att fullfölja dessa studier till sjökaptensexamen, men under hösten 1928 förvärrades knäskadorna alltmera och därmed omöjliggjordes vidare studier. Den 17 oktober 1929 nödgas Meurling på läkarens inrådan låta amputera sitt högra ben cirka 12 cm ovan knäleden.

Under sin sjukdom ådrog sig Meurling stora skulder, nödvändiggjorda *dels* för att gälda de med sjukdomen förenade kostnaderna såsom sjukvårdsavgifter, utgifter för klinisk vård, förband, stödskenor, lårbensprotes, läkararvoden etc. inalles uppgående till kronor 4 557: 81 och *dels* för sitt eget uppehälle under sjukdomstiden. Härjämte hade Meurling att draga försorg om maka och barn samt om sin moder, vilken år 1921 blev änka genom att maken drunknade vid skeppsbrott i storm. Under de senaste åren har Meurling på allehanda vis sökt förskaffa sig utkomst, bl. a. genom mäklare- och agenturverksamhet; brist på erforderligt kapital har dock gjort det omöjligt för honom att fortsätta härmed. F. n. är han hänvisad till de inkomster han genom tillfälliga sysselsättningar kan förskaffa sig.

Efter det olyckshändelsen inträffat föranstaltades genom lotsbefälets försorg om i lotsinstruktionen föreskriven undersökning angående omständigheterna vid tillfället i fråga, varefter framställning gjordes till riksför-

säkringsanstalten om ersättning jämlikt lagen om olycksfall i arbete. I beslut den 28 januari 1927 avslogs emellertid denna framställning, under motivering att olycksfallet icke inträffat under sådana omständigheter att olycksfall i arbete förelegat. Efter besvär fastställdes detta beslut den 8 april 1927 av försäkringsrådet. Härvidlag är att märka, att Meurling under hela den tid detta ärende var anhängigt, låg på sjukhuset, ur stånd att tillvarataga sina intressen. Riksförsäkringsanstalten avgjorde sålunda ärendet utan att Meurling överhuvudtaget beretts tillfälle att yttra sig. Det material, som förebragtes, utgjordes allenast av protokoll över förhör med de lotsar, som varit närvarande vid olyckstillfället, och protokollens ytterligt knapphändiga avfattning gav en både ofullständig och missvisande bild av vad som förevarit. När Meurling så småningom fick klart för sig att utredningen varit bristfällig, var det emellertid för sent att göra något åt saken. — På särskilda ansökningar till Kungl. Maj:t har Meurling genom nådiga beslut den 27 januari 1928 och den 27 januari 1933 tilldelats tillfälliga understöd å 400 kronor, resp. 600 kronor. I samband med det sist avgjorda ärendet uttalade Kungl. Lotsstyrelsen, att Meurlings anspråk voro av beskaffenhet att böra hänskjutas till domstols avgörande.

Med anledning härav anhängiggjorde Meurling år 1936 talan mot Kungl. Lotsstyrelsen under yrkande att densamma måtte åläggas till Meurling utgiva *dels* ersättning för sjukvårdskostnader m. m. med kronor 4 557:81, *dels* ersättning för sveda och värk med kronor 3 000 samt för framtida men med kronor 5 000 dock efter avdrag av tidigare mottagna kronor 1 000, *dels ock* ersättning för förlorad arbetsförtjänst med kronor 194:71 för envar av de på olyckan följande 22 månaderna samt därefter och allt framgent med kronor 252 i månaden. Såsom rättsgrund för detta yrkande angav Meurling att då det ålegat befälhavaren över lotsbåten att tillse att ett laddat och osäkrat gevär icke medfördes i båten under färd i tjänsten, men vederbörande befälhavare uraktlåtitt detta och förty gjort sig skyldig till vårdslöshet i tjänstens utövning och därigenom vållat den Meurling åsamkade kroppsskadan, så ålåde det enligt allmänna rättsgrundsatser Kungl. Lotsstyrelsen att gentemot Meurling ansvara för denne åsamkad skada. Meurlings talan ogillades emellertid av alla instanser, senast genom Kungl. Maj:ts dom den 28 sistlidne november. Domstolarna ansågo nämligen att olycksfallet icke kunde anses hava vållats av vårdslöshet eller försummelse *i tjänsten* (här understruket) från befälets i lotsbåten sida. Ordföranden i Stockholms rådhusrätts sjätte avdelning var dock av skiljaktig mening och ålade Kungl. Lotsstyrelsen att till Meurling utgiva ersättning för sjukvårdskostnader, sveda och värk, framtida men samt för förlorad arbetsförtjänst. Teoretiskt sett har Meurling en möjlighet att framställa enahanda anspråk mot den för skadorna närmast ansvarige lotsen; denne har emellertid numera avlidit och lämnat sina efterlevande i små ekonomiska omständigheter.

Meurlings situation är alltså numera den att han icke kan hysa någon som helst förhoppning om att utfå ersättning för allt det lidande och alla de förluster som han genom olycksfallet ådragit sig. Gällande rättsregler äro nu en gång så beskaffade att en arbetsgivares ansvarighet för underlydandes försummelse endast kan göras gällande inom mycket snäva gränser. I förevarande fall hava domstolarna uppenbarligen ansett att det i lotsbåten medförda geväret varit ett föremål som varit för tjänstens utövning helt ovidkommande; detsamma hade medtagits för att vederböran-

de lotsar på utväg till det fartyg, varifrån Meurling skulle avhämtas, skulle kunna bedriva fågelskytte om tillfälle därtill erbjödes. Och med utgångspunkt härifrån hava domstolarna icke ansett sig kunna ålägga Kungl. Lotsstyrelsen någon ansvarighet för den skada, som åstadkommits med geväret i fråga. — Att saken ur Meurlings synpunkt måste te sig annorlunda är emellertid ganska förklarligt. Han var vid ifrågavarande tillfälle stadd i tjänsteutövning och hade sålunda intet annat val än att medfölja lotsbåten i fråga. För honom måste det därför hava framstått såsom själf-fallet att han under denna båttransport kunnat påräkna säkerhet till liv och lem, då ju befälet i densamma fördes av en äldre, erfaren mästerlots. Ej heller hade Meurling ansett sig behöva räkna med att det i båten befintliga geväret skulle vara laddat och osäkrat; i all synnerhet som från lotsbefälets sida alltid inskräpts att om gevär medfördes i lotsbåt detta skulle vara oladdat, en föreskrift vars efterlevnad ofta från förmännens sida pläгат kontrolleras. Att den olycka som under dessa nu angivna omständigheter träffade Meurling för honom kommit att framstå såsom i högsta grad oförvållad är icke något att förundra sig över. Lika förklarligt är också att det för Meurling måste framstå såsom i hög grad orättvist och bittert att han efter att under tjänsteutövning hava drabbats av denna olycka och efter att hava genomgått de därav föranledda svåra lidandena, vid 22 års ålder utan vidare avskedas från det verk, i vars tjänst han ådragit sig sina skador, och dessutom lämnas helt åt sitt öde utan att, fränsett de två tillfälliga understöd som från Kungl. Maj:t kommit honom till del, någonting åtgöres för att bispringa honom. Meurling är nu medellös och hans lyte lägger oöverstigligen hinder i vägen för erhållande av lämplig arbetsanställning, trots att han har de allra bästa vitsord från sin anställningstid i lotsverket. Meurling har under de senaste åren, utöver skeppsmäkleri, ägnat sig åt varvsarbete, undervisning i navigation och sjömanskap, långlotsning av lustyachter, diverse arbeten åt segelsällskap och motorbåtssammanslutningar, konserveringsarbeten å fartygsfynd, reparationer av fartygsmodeller åt Kalmar Sjöfartsmuseum, nödhjälpsarbeten av olika slag, ledande kraft i flera sammanslutningar med syfte att anskaffa arbetsmöjligheter åt vanföra o. s. v. Dessa sysselsättningar hava ju dock icke, i den mån de överhuvudtaget varit förbundna med någon ekonomisk fördel, kunnat bereda Meurling annat än obetydliga och tillfälliga inkomster.
